

Hukuksuz Hayat

2015 YILINDA GÜNEY RUSYA'DA AHISKA TÜRKLERİ *

**Yazanlar: Valeriya Ahmetyeva
Vadim Karastelev
Nataliya Yudina**

Özetle Tercüme Eden: İbrahim Hasanoglu

*Halkımızın alıştığı gibi, korku içinde yaşıyoruz...
Bu baskı treni zamana aldırmadan hâlâ gidiyor.¹*

1. Çalışma hakkında

Bu çalışma, Moskova-Helsinki Grubu ve Bilgi Analiz Merkezi SOVA uzmanlarının Nisan-Ağustos 2015'te Rusya'nın güneyinde yaptıkları araştırmaların sonuçlarını ihtiva etmektedir. Bu, uzun yıllar sonra bu konuda hazırlanmış ilk projedir. Ahıska Türkleri konusunda Rusça yayınlanmış çalışmaların çoğu ya tarihi ve etnografik özellikler taşıyor ya da Krasnodar'daki Ahıska Türklerinin 1990'larla 2000'lerin başındaki durumundan bahsediyor. Bu rapor, 2015 yılında Nisan, Temmuz ve Ağustos'ta olmak üzere üç ayrı araştırma gezisi sonucu hazırlanmıştır. Veriler, Ahıska Türklerinin yaşadığı yerleşim birimlerinde onların evleri ve iş yerlerinde yapılan sohbetler (mülâkat-röportaj), anket çalışması, Ahıska Türklerinin önde gelenleri (liderleri), devlet memurları ve mahallî yöneticilerle yapılan görüşmeler sonucu elde edilmiştir. Araştırma grubu üyeleri, Ahıska Türklerinin toplu olarak yaşadıkları Kabardino-Balkarya², Karaçay-Çerkes³, Kalmıkya⁴, Stavropol⁵ ve Rostov'da⁶ araştırmalar yapmıştır.

2. Bugünkü istatistik ve coğrafya

Haziran 1989'da Özbekistan SSC'de çok sayıda pogromun⁷ yaşandığı etnik sorun ortaya çıktı. Sovyet yönetiminin kararıyla yaklaşık 17 bin Ahıska Türkü Fergana'dan tahliye edilerek Rusya'ya getirildi. Fa-

kat gerginlik arttı ve 1989-1991 yılları arasında 70 binden fazla Türk Özbekistan'ı terk etmek zorunda kaldı. Ağırlıklı olarak Rusya ve Azerbaycan'a göç edilirken, bazıları da Kazakistan ve Ukrayna'ya gitti. Rusya'nın Kasnodar bölgesinde yaşayanlardan yaklaşık 11.500 kişi, 2004-2007 yılları arasında ABD'ye göç etti. Bu göçe rağmen Rusya'da önemli sayıda Ahıskalı yaşamaya devam etmektedir. 2010 yılı sayımlarına göre Rusya'da 105.058 "Türk" ve 4.825 "Ahıska Türkü" yaşamaktadır. Tabii "Türk" kategorisine sadece "Ahıska Türkleri"nin dâhil olmadığı gibi "Ahıska Türkleri"nin tamamı da kendini "Türk" olarak ifade etmemiştir. Çünkü sayım zamanı insanlar milliyet sorusunda pasaportlarında⁸ yazılan bilginin kastedildiğini düşünmüş olabilirler. Sovyet pasaportlarında ise -ki hâlâ Ahıska Türklerinin bir kısmının sahip oldukları tek belge budur- birçok Ahıskalı Azerbaycanlı, Özbek, Kırgız veya sadece Türk olarak yazılıydı. Bununla birlikte bu tür sayımlardaki hata payını da dikkate almak gerekir. 2002 yılı sayımında Rusya'daki Ahıska Türklerinin sayısı yaklaşık 80 bin olarak tespit edilmiştir. Bu sayı bize daha gerçekçi görünmektedir.

Rusya'daki Ahıska Türklerinin %95'i Güney Federal bölgede yaşamaktadır: Rostov vilâyetinde 42 bin, Krasnodar bölgesinde 8.2 bin, Kabardino-Balkarya Cumhuriyeti'nde 13 bin, Stavropol Krayı'nda 10 bin, Volgograd vilâyetinde 5 bin, Kalmıkya Cumhuriyeti'nde 3.7 bin, Kuzey Osetya Cumhuriyeti'nde 3 bin, Çeçenistan Cumhuriyeti'nde 1.4 bin, Astrahan vilâyetinde 1.1 bin, İnguşetya Cumhuriyeti'nde 0.9 bin, Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti'nde 0.6 bin. Ahıskalıların yaklaşık %5'i Merkezî Federal Okrug'da yaşamaktadır: Belgorod vilâyetinde 4 bin, Voronej vilâyetinde 3.5 bin, Kursk vilâyetinde 1.1 bin, Orlovsk vilâyetinde 0.9 bin, Smolensk vilâyetinde 0.4 bin, Ryazan vilâyetinde 0.3 bin, Tula vilâyetinde 0.1 bin.

* Raporun Rusça tam metni için bkz: [http://mhg-main.org/sites/default/files/files/akhyska_report_2015.pdf], [http://www.sova-center.ru/files/xeno/Akhyska_report.pdf].

¹ Kabardino-Balkarya'da Ahıskalı bir aktivistin Moskova-Helsinki Grubu'na yazdığı dilekçeden.

² Krasnodar'a bağlı Terks İlçesinin Telman Köyü

³ Çerkessk İlçesi Sadovoe Köyü

⁴ Ulyanovsk Köyü

⁵ Staridubskoe Köyü

⁶ Zimovnikovsk İlçesi

⁷ Pogrom: Dinî, etnik veya siyasî sebeplerle bir gruba karşı yapılan şiddet hareketleridir. Bu şiddet hareketleri genellikle ev, işyeri veya ibadet yerlerini tahrip etmek, insanları dövmek, yaralamak, tecavüz etmek veya öldürmekten oluşur.

⁸ Hem eski SSCB'de hem de günümüz Rusya'sında iki tür pasaport bulunmaktadır. Biri bizim nüfus cüzdanına karşılık gelen *vnutrennyy pasport* (iç veya dâhili pasaport), diğeri ise bizim pasaporta karşılık gelen ve yurtdışına çıkış için kullanılan *zagrannypasport*.

3. Güney Rusya'daki Ahıska Türklerinin hayat şartları

Ahıska Türklerinin büyük çoğunluğu kırsal alanlarda yaşamakta ve düşük nitelikli işlerde çalışmaktadırlar. Yasal statü ve belge sorunu olmayan Türklerin bir kısmı endüstriyel işlerde çalışıyorlar. Erkeklerin çoğu belge sorunu olanlarla birlikte biçerdöver, traktör ve kamyon şoförlüğü yapmaktadır. Birçok Ahıskalı, Korelilerin soğan tarlalarında çalışmaktadır. Büyük ihtimalle Koreliler ve diğer milletlerden olan işveren çiftçiler, çalıştırdıkları işçilerin yasal statüleriyle ilgilenmediğinden bu tür kaçak işler Rusya Federasyonu vatandaşı olmayanların temel gelir kaynağıdır. Bir diğer önemli gelir kaynağı ise geçici inşaat işçiliğidir. RF vatandaşı olan Ahıskalılar çalışmak için ülkenin başka bölgelerine ve büyük şehirlerine gidebiliyorlar. Fakat yasal statü sorunu olanlar daha yakın otobüsle gidilebilecek ya da bilet almak için pasaport gerekmecek yerlerde çalışmak zorundadırlar. Tabii olarak bunların gelirleri de daha az oluyor. Tarım ve hayvancılık da Ahıskalıların gelir kaynakları arasındadır. Şehirde yaşayanlar ise küçük çaplı ticaretle uğraşıyorlar. Onlar kırsaldaki akrabalarını da yanlarına alarak istihdam ediyor, iş bitince akrabaları yeniden tarımla uğraşmak için köylerine dönüyorlar.

Rusya'nın güney bölgelerinde ve Rostov vilâyetinde genel olarak istihdam sorunu var ve iş bulmak son derece zordur. Meslek sahibi uzman Ahıskalılar bile işe girmekte zorlanıyorlar. Zira böyleleri çok azdır ve Ahıskalıların eğitimi genel olarak ortaokulla sınırlıdır. Fakat bu durum Türklere yönelik ayrımcılıktan değil, genel olarak istihdam olanaklarının olmamasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca belge sorunu, Ahıskalıların yasal istihdam imkânlarından yararlanmalarını engelle-

yen bir diğer husustur. Bu, onların emekli maaşı almalarını da engellemektedir.

Ahıskalılar, genel olarak geniş aileler hâlinde, Ahıskalılara özgü babadan kalma geleneksel biçimde tasarlanmış evlerde yaşıyorlar. Türkçeyi koruyorlar. Eski kuşağın çoğu Rusçadan daha iyi Türkçe konuşuyor. Fakat 1990 sonrası doğanlar asimile olmuşlardır. Çok iyi Rusça konuşmakla birlikte Türk aile kültürüne de sahiptirler. Ahıskalıların genel eğitim seviyesi yeteri kadar yüksek değil.

Çok azı yüksek eğitime sahiptir ki, bunların çoğu Sovyet döneminde okumuştur. Bizim ankete katılanların çoğu yetersiz seviyede orta ve lise eğitimine sahiptir. Bazıları da meslek eğitimi almışlardır.

4. Rusya'daki Ahıska Türklerinin yasadışı durumu

Bizim görüştüğümüz Ahıskalıların büyük çoğunluğunun esas problemi Rusya vatandaşlığını alma meselesidir. Yani konu, bazı belgelerin, geçici oturma izni, ikamet izni, Rus vatandaşlığı alınmadığı hukukî zorluktur. SSCB'nin çöküşünden önce Rusya'ya gelen bazı Ahıskalılar, ya Sovyet döneminde aldıkları belgelerini kaybetmiş ya da kayıtlı olduğu eski yerlerinden kayıtlarını sildir-

memişlerdir. Çünkü evlerini ve eşyalarını bırakıp kaçan insanların kayıtlarını sildirmeleri çok zordu, hatta imkânsızdı. Sonuçta, daha Sovyet döneminde taşındıkları yeni yerlerde kayıtlarını yaptıramamış ve Sovyet vatandaşlığı yerine geçerli Rusya vatandaşlığını alamamışlardır. SSCB'nin çöküşü ve 2002 yılındaki yasa değişikliğinin ardından onlar 'yasadışı göçmen'e dönüşmüşlerdi. Bu göçmenlerin hukukî konulardaki bilgisizliği ise yasal yollarla hızlıca halledilebilecek sorunların çözülmesini engellemektedir. Meselâ hiçbir belgeye sahip olmayan 1982 doğumlu (T) 1996 yılında Rostov'a gelmiştir.

Onun eşi Rusya vatandaşıdır ve bu sorun yasal yollarla kolayca çözülebilirdi. Fakat resmî kurumlara karşı duyulan korku ve sıradan birinin bu sorunu çözemeyeceğine dair olan inancı yüzünden hâlâ bu konuda hiçbir girişimde bulunamamıştır. Mahallî memurlar arasındaki yüksek yolsuzluk oranı, durumu daha da zorlaştırmaktadır.

5. Vatandaşlık

1990'lı yılların ilk yarısında Rusya'ya göç eden Ahıskalılardan hiçbir belgesi olmayan ya da sadece SSCB pasaportu bulunanlar hiç de az değil. Bunlar Rus yasalarına göre vatansız (devletsiz) sayılıyorlar. Uluslararası hukuk açısından ise yerinden edilmiş kişilerdir (*displaced person*). Meselâ Kabardino-Balkarya'da yaşayan (P)'nin sadece Azerbaycan'da aldığı Sovyet pasaportu bulunmaktadır. Rusya pasaportu almak için Federal Göçmen İdaresi'ne müracaat ettiğinde kendisinden Azerbaycan vatandaşlığından imtina ettiğini ispatlayan belge istenmiş. Bu belgeyi almak için Azerbaycan Konsolosluğunun bulunduğu Moskova'ya giderken yolda yakalanarak para cezasına çaptırılmış ve geri gönderilmiştir. Bir başka örnek: Özbekistan'da alınan Sovyet pasaportu sahibi (C)'nin 1997 yılında Rusya'ya taşınmasıyla yaşanmıştır. Kendisine neden vatandaşlığa başvurmadığını sorduğumuzda, "Memurların kendisinden para koparmaya çalıştığını ama kendisinin parasının olmadığını" söylemiştir. Uzun yıllar Rusya'da yasadışı yaşamış, 2014 yılında yakalanıp sınır dışı edileceği zaman onun hiçbir ülke vatandaşı olmadığı, dolayısıyla onu kabul edecek ülke bulunmadığından sınır dışı edilemeyeceği ortaya çıkmıştır. Eşi Özbekistan vatandaşı olduğundan dolayı Rusya'dan sınır dışı edilmiş, kendisi ise Rusya'da yaşamak zorunda kalmıştır.

Vatansız statüsü olan, yani ne Rusya ne de başka bir ülke vatandaşı olmayan kişilerin kanunen Rusya vatandaşlığını almaları kolaylaştırılmalıdır. Fakat pratikte bu statüdeki insanlar geçici oturma izni almakta bile çok ciddi sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bunun yanı sıra Federal Göç İdaresi çalışanlarının vatandaşlığa başvuruda gereken belgeleri keyfi olarak değiştirdiği durumlarla da karşılaştık. Vatandaşlık için gerekmeyen ekstra belgeler talep edildiği (meselâ gelir belgesi), vatandaşlık kazanmak için prosedürü hızlandırma yöntemleri konusunda bilgi vermedikleri

ve her zaman daha uzun ve masraflı yöntemlerde ısrar ettikleri görülmüştür. Hatta uzun yıllar uğraşılıp alınan pasaportlar bile yeterli olmamaktadır. Meselâ (P) Rusya vatandaşlığına hak kazanmış ve Federal Göç İdaresi'nden Rus pasaportu almıştır. Rus vatandaşı olunca askere gitmiş, tezkere almış, yurtdışına çıkmak için pasaport almış ve hatta kredi bile çekmiştir. Fakat bir evrak için pasaport ofisine müracaat ettiğinde pasaportunun sahte olduğu iddia edilerek elinden alınmış ve imha edilmiştir. (P) hakkını mahkemede arasa da henüz bir sonuç elde edememiştir. Bu tür durumlara daha çok Rostov vilâyetinde rastlanmaktadır. Konuştuğumuz Ahıskalılar göç idaresi çalışanlarının kendilerinden rüşvet aldıklarını söylüyorlar. Rusya pasaportu için gereken ödeme 100-300 bin ruble arasında değişiyor. 2014 yılında Martinovsk İlçesi Federal Göç İdaresi Müdürü yolsuzluk yaptığı gerekçesiyle tutuklanmıştır. Ahıska Türklerinin bu zor durumunu kötüye kullanan uyanıklar da çıkmıyor değil. Ahıska Türklerinin bazı liderleri yukarıda bahsi geçen sorunların çoğunun aslında olmadığını ve şimdi ortaya çıkan bu durumun, gerekli belgeleri zamanında yasal yollarla temin etmediklerinden dolayı Ahıskalıların kendilerinin sorumlu olduklarını düşünmektedirler. Rostov vilâyetinde (S) ise 'Türk Örgütlerinden' bazı yöneticilerin kendisinden yeni pasaport için iki defa para aldıklarını söylemektedir.

6. Bürokratik sorunlar

Bazı zorunlu belgelere sahip olmayan Ahıska Türkleri iş, eğitim, sağlık gibi birtakım sorunlarla karşılaşmaktadırlar.

a. Konut

Belge yetersizliğinden dolayı Ahıskalılar geçici veya daimî ikamet kaydı yaptıramıyor. Bu durum onların ev sahibi olmalarını engelliyor ve ev almak isteyenler evin tapu kaydı üçüncü şahıslara, genellikle de akrabaların üzerine yapıyor. Akrabaları da tabii olarak onlara Rusya'da kayıt yaptırmalarına yardımcı oluyor. Hatta bazen geçici ikamet kaydı için Rusya'nın diğer bölgelerine gitmek zorunda kalıyorlar.

b. İş

Konuştığımız insanların çoğu belgesiz hiçbir işe giremediklerini söylüyorlar. Onlar genellikle nitelsiz iş gücüne dayanan mevsimlik tarım işçiliği yapıyorlar. Ayrıca erkekler hamallık, kadınlar da temizlikçilik yapıyor. Bu yasa dışı durum, onları ücretli tatil hakkından mahrum bırakıyor. Görüştüğümüz Ahıskalıların söylediklerine göre onlar, sürekli çalışan işçilerin aldığı ücretin yarısı kadar bir ücretle çalışıyorlar. Buna ek olarak kayıt dışı çalışanlar düzenli olarak işten çıkartılıyor. Kaçak çalıştıkları için iş yasalarının korunmuyorlar ve acımasızca sömürülüyorlar. Toprak kiralayıp tarımla uğraşmak isteyenlere mahallî yöneticiler toprak kiralamıyor ve onlar da özel araçlardan yasadışı şekilde kiralamak zorunda kalıyorlar.

c. Eğitim

Ahıska Türklerinin çocuklarının büyük çoğunluğu sorunsuz şekilde okula alınıyor.¹⁰ Hatta doğum belgesini kaybetmiş ve geçici oturma izni olmayan bir kız çocuğunun bile okula alındığını duyduk. Rostov'da yaşayan Ahıska Türk toplumunun temsilcisi Halid Pepinov, bu bilgiyi doğruladı ve 2013 yılında ilçede 90 çocuğun okula gidemediğini ama 2015 yılında artık vatandaş olup olmamaya bağlı olmayarak herkesin eğitim alabildiğini söyledi. Fakat onların okuma imkânı sadece ortaokulla sınırlıdır. Pasaportu olmayanlar dokuzuncu sınıftan itibaren eğitime devam edemiyor. Kabardino-Balkarya'dan bir aile, oğullarının koleje gitmek istediğini ama gidemediğini söylerken Rostov'dan 19 yaşında bir kız şöyle diyor: *"Okulda bütün derslerim pek iyiydi. Ama belgem olmadığından dolayı onuncu sınıftan okulu terk ettim. Bana okumaya devam etsem de diploma sınavına giremeyeceğimi ve*

¹⁰ Okula gitmeyen sadece bir çocuğa rastladık.

diploma alamayacağımı söylediler." Diploma almak için girilecek sınava pasaportla kayıt yaptırmak gerekmektedir. Bazı okullarda ise ayrımcılık sorunu var. Göçmen çocukları (sadece Ahıskalılar değil) diğer öğrencilerden daha kalitesiz eğitimin verildiği ayrı sınıflara ayrılıyorlar ki, bu da çocukların Rusça öğrenmelerine engel oluyor.

Bu örneklerin yanı sıra Rusya'da yaşamak için yasal statü sorunu olan Ahıskalılar temel haklardan mahrum bulunmaktadır. Onlar seçimlere katılmıyor, askere gidemiyor, emekli maaşı alamıyor, sosyal ödemelerden yararlanamıyor, temel tıbbî ilâçlara ulaşamıyor, serbest dolaşım hakkında yararlanamıyor, sürekli denetim altında tutuluyor, kontrol ediliyor ve belgelerine el konuluyor. Gözaltına alınıyor, para cezasına çarptırılıyor, rüşvet talep ediliyor. Mahallî memurların yolsuzluk yapma alışkanlığı ve hukukî prosedürler konusundaki bilgisizlik bu zorlukları aşılmaz kılıyor.

7. Irkçı olaylar

Biz Rusya'nın güneyinde Ahıska Türklerine yönelik etnik ayrımcılığın yapıldığı, tehdit ve ırkçı hakaretlerden katliam ve şiddetli saldırılara kadar çok sayıda vaka kaydettik. Şu an ülkede etnik hoşgörüsüzlük düzeyi düşmüş olsa da, bu düşüşün geçici olma tehlikesi var. Ahıska halkı ise eskisi gibi savunmasız durumdadır.

a. Şiddet

Etnik şiddet olaylarının kesin sayısı bilinmemektedir. Bu bilgilerin toplanması oldukça zordur. Çünkü bu tür saldırı kurbanları çok korkmuş oluyorlar ve bu korkudan dolayı nadiren polis

veya sivil toplum kuruluşlarıyla irtibata geçiyorlar. İnsanlar başlarına gelenleri anlatabilirler fakat yazılı dilekçe vermekten bile çekiniyorlar. Rostov'da 2012 yılında 'Patriot' grubu üyeleri milliyetçi *skin-hedlerin*¹¹ 19 yaşındaki Arslan Nazimov'u katletmesi gibi çok kötü vakalara medya ulaşabiliyor ve toplum bundan haberdar oluyor. Bu, katillerin yalakanarak cezalandırıldığı istisnai olaylardandır.

Bizim belirleyebildiğimiz kadarıyla en gergin durum Kabardino-Balkarya Cumhuriyeti'nde yaşanmaktadır. Meselâ Kuyan köyünde yaşayan (O), 2014 yılında yerlilerin saldırısına uğramıştır. (O), Moskova-Helsinki Grubu'na yazdığı dilekçede "Yerlilerin onun üzerine araba sürdüğünü" belirtiyor. Diğer bütün Türkler gibi o da kızdığında onun evine gelerek ırkçı hakaretler yapılmış, ailesini alıp evini terk etmesi için kendisine 24 saat mühlet vermişler. Benzer vakalarda ırkçı unsurlar her zaman açıkça belli olmasa da, Telman köyünde Ahsıka Türklerinin düğününe düzenlenen kitlesel saldırı, ırkçı unsurun varlığı konusunda herhangi bir şüpheye yer bırakmıyor. Düğüne saldıranlar "Buradan defolun, yoksa evlerinizi yakıp hepimizi öldüreceğiz!" şeklinde tehditler savurmuşlar. Saldırıda yirminin üzerinde yaşlı, çocuk ve kadın yaralanmıştır. Moskova-Helsinki Grubu'na müracaat eden saldırı mağdurları olayı şöyle anlatıyorlar: "16-30 yaş arası yaklaşık 50 kişi sopalarla düğünümüzü basarak kadınları, çocukları ve yaşlıları dövmeye başladılar. Saldırganlar aynı zamanda bizim halkımızı öldürmek ve koymak istediklerini söylüyorlardı. Saldırının önceden planlandığına inanmak için her türlü delil var. Kadınlar ve çocuklar çok korkmuştu. Eğer polisi çağırdığımızda gelmeseydi saldırı çok daha feci sonuçlanabilirdi. Saldırganların isimleri ve adresleri bilinmesine rağmen kimse ne tutuklandı ne de cezalandırıldı. Ertesi gün saldırganlardan bazıları yaralıların evlerine gelip bıçakla tehdit ederek para talep ettiler. Sonuçta saldırı mağdurları baskıdan dolayı korkarak polise şikâyetle bulunmadılar. Bu olay ilk değil ve maalesef biz çocuklarımızın başına geleceklerden korkarak yaşıyoruz. Bizim halkımıza karşı etnik ayrımcılık yapılmaktadır."

¹¹ Saçlarını kazıtarak gruplar halinde dolaşan ırkçı grup.

Ahıskalı (P)'nin belirttiğine göre Eylül 2013'te %30-40'ını Ahıskalıların oluşturduğu bir okula gelen yabancılar okuldaki Türk çocuklarını dövmüş ve onlara okula gelmelerinin yasak olduğunu söylemişlerdir. Bu olaydan sonra Türk çocuklarının yaklaşık yarısı bir hafta okula gitmedi. Terek'ten gelen müfettiş olayı incelemiş, polisler ise olayın ırkçı bir mahiyet taşımadığını söylemişlerdir. Aralık 2014'te ise 10 kişilik grup yine aynı okulun iki öğrencisini döverek hastanelik etmişlerdir. Saldırganlar daha sonra hastaneye gelerek şikâyetçi olması durumunda kendisini diri diri gömecekleri tehdidinde bulunmuşlardır. Yaralı çocuğun babası, oğlunu kardeşiyle birlikte başka bir şehirde okumaya göndermiştir. Kabardino-Balkarya'nın köy yerlerinde durum o kadar gergindir ki, Ahıskalıları can güvenliği endişesiyle evlerini satarak göç etmek istemektedirler.

b. Devlet tarafından yapılan ayrımcılık

Ahıskalıları yönelik ayrımcılık sadece yerli halk tarafından değil resmî görevliler tarafından da yapılmaktadır. Adalet için çabalayanlar düzenli olarak tehdit ve hakaretlere maruz kalmaktadır. Meselâ Rusya vatandaşlığı almak isteyen (G), 2014 yılında RF Başkanlığı'na yazılı müracaatta bulunmuştur. Onun müracaatı Bölgesel Göçmen İdaresi'ne gönderilmiş. Göçmen İdaresi ise, "Bir daha yazarsan sınır dışı ederiz." diye tehdit etmiştir.

Resmî görevlilerce yapılan ayrımcılık sadece tehditlerle sınırlı değildir. Ahıskalıları doğrudan idarecilerin keyfî davranışlarıyla karşılaşmaktadırlar. Kislovodsk'ta Ekim 2013'te Tıp Koleji öğrencileri, bir kafe önünde Kafkas dansı yaptıkları

için kamu düzenini bozdukları gerekçesiyle okuldan atılmışlardır. Polisler dans eden öğrencilere dağılmaları gerektiğini söylemiş, fakat dağılan öğrenciler kafeden 100 metre bile uzaklaşmadan polisler onları yakalayarak gözaltına almıştır. Gözaltına alınan öğrencilere yönelik kamu düzenini bozma iddiasıyla soruşturma başlatılmıştır. Daha sonra kişi başı 1000 ruble para cezasına çaptırılmış ve koleje bu konuyla ilgili mektup gönderilmiştir. Bunu müteakip İçişleri Bakanlığı, Kislovodks Tıp Kolejinden 18 öğrencinin yasadışı eylem yapmaları sebebiyle okulla ilişkisinin kesildiğini, üç öğrencinin okul yönetiminin kararıyla okuldan atıldığını duyurmuştur. Kovulan öğrenciler bırakın aynı okulda okumayı, başka herhangi bir okula dahi gidemeyecekler. Konu kamuoyunun gündemine gelmiş, SOVA Merkezi Başkanı A. Verhovskiy, daha önce böyle bir durumla karşılaşmadığını, savcılığın öğrencilerin okuldan kovulmasını talep edemeyeceğini ve yetkisini aştığını ifade etmiştir.

8. Korkunun genel atmosferi

Ahıskalılar öyle korkmuşlar ki, genellikle problemlerini söylemekten bile çekiniyorlar. Bu durum bizim çalışmamızı daha da zorlaştırıyor ve sorunların gerçek ölçeğini tahmin etmek bile mümkün olmuyor. Daha önce de belirtildiği gibi en ağır durum Kabardino-Balkarya'dadır. Kolluk kuvvetlerinin ve mahallî memurların cezalandırılmaması, insanların haklarını aramanın anlamsız olduğunu ve haklarını aradıkları takdirde durumun daha da kötüye gideceğini düşünmesine sebep oluyor. Mülakat yaptıklarımız ısrarla görüşmenin gizli olmasını istiyor ve herhangi bir kayıt yapılmasına izin vermiyorlar. Bir Ahıskalı, "Siz gideceksiniz, yarın polis gelecek!" diyor. Rostov'un Visliy köyünden bir Ahıskalı aile bizden sessiz konuşmamızı istiyor: "Biri duyarsa gelip bizi sınır dışı edebilirler." Hatta bazıları hiç konuşmak istemiyor. Rostov'un Zernogradsk ilçesinde bazıları, röportajları kesmemizi ve bizden bilgisayarlarımızda topladığımız bilgileri silmemizi istediler. Mülakat yaptıklarımız ise kimden ve neden korktuklarını anlatamıyorlar. Çok sayıda kimden -yerel yöneticiler, devlet- ve neden korktuklarını, kimin tehdidine maruz kaldıklarını söyleyemeyen Türk'le karşılaştık.

9. Sonuç

Ahıska Türklerinin Rusya'nın güneyindeki zor hayatları 25 yıldan fazladır devam etmektedir. Bu durum, Ahıskalıların yasal statüsünün tam olarak hâlâ düzenlenmemesinden kaynaklanmaktadır. SSCB'nin çöküşü ve daha sonra yapılan yasa değişikliği ile Ahıskalılar Rusya yönetiminin onları eski Sovyet coğrafyasından gelen diğer göçmenlerle aynı tuttuğu yasa dışı göçmene dönüştüler. Bu yüzden Ahıskalıların birçoğu keyfi tutuklamalara maruz kalmaktadır. Bize göre bu hiç âdil değil. Devletin bu şartları dikkate almak istemesi, mahallî memurların keyfi hareketi ve yüksek yolsuzluk oranı, insanların adalet duygusunun düşük düzeyde olması, problemin çözümüne yardımcı olmuyor.

Rusya Federasyonu vatandaşlığı alamayan Ahıska Türkleri, bütün haklardan mahrumdurlar ve hayatın her alanında çok büyük sorunlarla karşılaşılıyorlar. Onlar yasal olarak çalışmıyor, konut satın alamıyor, resmî evlilik yapamıyor, emekli maaşı alamıyor, sağlık yardımlarından yararlanamıyor ve eğitimden mahrum bırakılıyorlar.

Mahallî yöneticiler Ahıskalıların dinî taleplerine yeteri kadar ilgi göstermiyor; onların dinî hayatına sık sık müdahale ediyorlar. Cami ve ibadet yeri açılmasını yasaklıyorlar. Din adamlarının kendileri savunmasız durumdadırlar ve aktif olarak faaliyet gösteremiyorlar.

Bütün bunlar bir korku atmosferinin oluşmasına yol açıyor. İnsanlar korkudan dolayı konuşmak istemiyor, sorunlarını ne sivil toplum kuruluşlarına ne de polise ifade edebiliyorlar. Sıradan insanlar yardım alamayacaklarını, durumları açığa çıkarsa daha kötü olacağını düşünüyorlar. Bu yüzden hem resmî görevliler tarafından hem de yerli halk tarafından yapılan ayrımcılık faaliyetlerinden kimse haberdar olamıyor.

Ahıska Türklerinin liderleri ise bazen hükümete sadece sadık olmakla kalmıyor, üstelik tamamen onun yanında duruyorlar. Sıradan insanların haklarını korumak ve sorunlarını çözmek yerine onları korkutmaya çalışıyorlar.

Türklere karşı ayrımcılık sistematik hâle gelmiştir. Bundan dolayı Ahıskalılar gelecekleri konusunda endişe duyuyorlar. Vatanlarının ve güvenliklerinin olmadığını düşünüyorlar.